

SLOVENEK

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . K 28.—
 za pol leta 13.—
 za četrt 8.50
 za en mesec 3.20
 za Nemčijo celoletno . 28.—
 za ostalo inozemstvo . 35.—

== V upravnistvu: ==
 Za celo leto naprej . K 22.40
 za pol leta 11.20
 za četrt 5.60
 za en mesec 1.90
 Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

== Inserati: ==
 Enostolna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 15 v.
 za dvakrat 13 v.
 za trikrat 10 v.
 za več ko trikrat 9 v.

V reklamnih noticah stane enostolna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

== Izhaja: ==
 vsak dan, izkromi nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Volivni boj na Ogrskem.

Sedanji volivni boj v deželi krone sv. Štefana presega vse dosedanje, kar se tiče razburjenja, korupcije, zlorabe uradne moči in gonje med volivci. Volitve se vrše 1. junija in boj je prikipel do viška. Iz mažarskih in nemažarskih iz vladnih in opozicijskih okrajev se vedno poroča o krvavih spopadih. Kandidati in glavni agitatorji vseh strank hodijo okoli oboroženi z revolverji ter s silo ubijajo ljudem v glavo. »prepričanje«. Orožje in dokazi volivnih mas v številnih okrajih so kose in gnojne vile, gnila jajca in kamna. Na Ogrskem imajo pretepe in obstreljene kandidate, v mnogih okrajih pa je več orožnikov in volivstva kot volivcev. Denar dežuje v obilici v žepe volivcev. Vino, pivo in žganje se pretaka v potokih, kratko, ogrska kraljevina zopet jasno dokazuje, kako je »politično zrela«. Da, da: »Extra Hungariam non est vita, et si es vita, non est ita.«

Značilno za dosednji volivni boj bi bile tudi nekatere zanimive številke. Leta 1896. je bilo pri takozvanih zloglasnih Banffyjevih volitvah v 137 okrajih soglasnih izvolitev, leta 1905. v 110. okrajih, sedaj pa je samo 40 kandidatov, ki nimajo nobenih protikandidatov. V ostalih 373. okrajih se bori 1070 kandidatov za mandate. Vladna stranka ima 328, ljudska stranka 69, kandidatov brez stranke s programom iz leta 1867. je 31, demokrati 5, nemška ogrska ljudska stranka 8, Slovaki 14, Rumuni 51, liberalni Srbi pa 2 kandidata. 425 kandidatov s programom iz leta 1848. se deli: v 160 Košutovcev, 190 Justhovcev, 24 brez stranke, 8 radikalnih Srbov, 40 socialnih demokratov, 2 agrarca in 1 Banffyanc. Državnopravnih indiferentnih je 38 krščanskih socialcev, 94 socialnih demokratov, 20 divjakov, 20 agrarcev, 5 radikalcev, torej 177 števnih kandidatov razen nekaterih krščanskih socialcev, ki mislijo na zmago.

Iz te velike zmede kandidatov je seveda težko proračunati, kdo bo zmagal. Pristaši programa leta 1848. računajo na 150 do 170 vladnih poslancev, 85 do 105 Košutovcev, 60 do 80 Justhovcev, 20 do 35 ljudske stranke, 15 do 25 poslancev za sporazumno politiko, 5 do 10 neodvisnih brez stranke, 20 do 30 zastopnikov narodnosti in 10 do 20 pristašev manjših strank. Ljudska stranka, ki je v hudem boju z osem-

stiridesetimi ter vlado, računa v najslabšem slučaju na staro število 30 mandatov. V vladnih krogih se računa po 20 pristašev Andrassyja, ljudske stranke in štirih narodnostnih skupin, na 13 brez stranke, 80 Košutovcev, 60 Justhovcev in 200 vladnih pristašev. Trgovinski minister Hieronimys računa samo na 150 vladnih pristašev in tudi finančni minister Lukacz prerokuje, da vlada ne bo dobila večine.

Vlada bo bržkone s svojim prvim poizkusom, pridobiti si kompaktno absolutno večino v novi zbornici, doživela polom. S tem bi pa izgubil Khuen Hedervaryjev kabinet svojo eksistenčno upravičenost in z njim tudi narodna delovna stranka v svoji sedanji obliki. Zdi se, da finančni minister Lukacs že na to spekulira. Njegov sedanji programni govor v Kremnici je že sedaj meril na mogočo novo preobnovo stranke. — Bivši homo regius, ki ga spodbuja njegova častihlepna druga žena, s katero je samo civilno poročen, bi se rad povrnil k svoji stari ljubezni in v zvezi z Justhom in njegovim Sancho Panza, grofom Battanyjem, sestavi nov kabinet, novo večino. V prvi vrsti je Lukaczem zadržljivim činom kriv grof Khuen Hedervary, ki ga je sprejel v kabinet in ga posadil na sedlo. Vsled Tiszovega vpliva se je oziral samo na stare liberalce in vse ostale stranke zanemarjal, četudi jim je v začetku povedal mnogo lepih besed. Pristaši ljudske stranke s programom leta 1867., Andrassyjevci in narodnosti so morale vsled tega ostati v opoziciji. Stališče kabineta o volivni reformi je pustil nepojasnjeno ter pustil, da njegovi ministrski tovariši agitirajo za splošno in enako pravico, njegov največji agitator Tisza pa agitira tembolj proti njej. Volivni boj je zavlekel po nepotrebnem ter s tem nudil Justhu dovolj časa, da je v številnih okrajih nahujskal volivne mase do skrajnosti in brez vsake primere. Khuen Hedervary tudi trpi, da se vrši protipostavno postopanje uradništva proti volivni svobodi, zlasti v neagrarnih pokrajinah.

Khuen Hedervary že žanje svoje sadove. Njegova večina je negotova, tembolj gotovo je pa, da bo novi državni zbor torišče divjih parlamentarnih bojov. Justh je že napovedal obstrukcijo. Za predsednika poslanske zbornice je določen tajni svetnik Navay, ki pa že grozi z najstrožjimi sredstvi proti obstrukciji.

Kakšno bo delo v ogrskem parlamentu si lahko mislimo. Ljudstvo pa bo ostalo ubogo tudi nadalje.

Glavna skupščina „Zadružne Zveze“.

Revizija. — Pododbori.

Včerašnje naše poročilo o glavni skupščini »Zadružne zveze« moramo izpolniti. Iz poročil revizorjev, ki so splošno želeli, naj bi se odpravile manjše napake, nam je omeniti, da je revidirala filialka »Zadružne zveze« na Štajerskem 41 zadrug. Štajerski pododbor je priredil 90 predavanj. Zadružnih okrožij, ki imajo po 8 do 10 zadrug, je 10. Ko se je osnoval štajerski pododbor, je bilo 25 članic »Zadružne zveze« na Štajerskem, zdaj jih je približno 100. Posebno pozornost se posveča strojnim zadrugam.

Splošno pozornost je vzbudilo poročilo Matjaniča Iva, župnika v Dračevici, o dalmatinskem zadružništvu. Zadružno delo je težavno, ker manjka šol. Ob lakoti se je poizkušalo dobiti olajšave za uvoz žita, a vlada je prezrla zadružništvo in izročila ljudstvo oderuhom. Lepo napreduje zadružna organizacija ribičev. V »Ribiški zvezi« je 25 zadrug.

O delovanju koroškega pododbora je poročal revizor Ljudevit Schöff. Revizij se je izvršilo 7. Koroško posojilništvo je naravnost vzorno. Manjših sestankov je bilo 24, nadalje 4 večja predavanja in en večji shod v Podjunški dolini. V 4 mesecih se je ustanovilo 6 majhajznov, vseh članic ima »Zadružna zveza« 20.

O istrskem zadružništvu poroča revizor Vekoslav Pelc. V Istri je delala revizija na to, da se odpravijo splošni pogoški. Priredilo se je več tečajev. Pregledanih je 42 zadrug. Istrski narod je gospodarsko izžet. Edina rešitev zadružna samopomoč.

O Zadružni šoli

poroča ravnatelj B. Remec. Znano je in gotovo ste zadružniki sami čutili, kako da je vplivalo na zadružništvo pomanjkanje dobrih poslovođij. Neprilike, ki so se pokazale, so imele svoj izvor v tem, da ni bilo dovolj izobraženih ljudi na razpolago. Dozdaj sta se dovršila 2 tečaja, ki sta trajala od novembra do konca aprila. V obeh tečajih so bili jako nadarjeni mladeniči. Med učenci so bili kmečki mladeniči, med katerimi so bili tudi taki, ki so imeli le dvorazredno ljudsko šolo, a tudi mladeniči z visokih šol. Vse je navdajalo veselje do dela in učenja. V I. tečaju je bilo 18, v II. pa 32 učencev. Kljub strogi klasifikaciji je dovršilo skoro polovica učencev tečaj

z odliko, kar je temvečjega pomena, ker je bila snov zelo obširna. Šolo je obiskovalo tudi 10 Hrvatov, ki so se kmalu privadili slovenščini. Za učence z manjšo šolsko predzobrazbo se je podal pouk v slovenščini in računstvu, da so dobili podlago. V drugi vrsti se je poučavalo o splošnem trgovskem poslovanju. Jedro pouku so pa tvorili zadružni predmeti. Ogledali so si mladeniči tovarne, obrtne zadruge in slična podjetja. Zahvaljuje se vsem, ki so bili ob teh obiskih res prijazni z obiskovalci.

Kdo prihaja v zadružno šolo? Prihajajo naj mladeniči vseh vrst. Veseli sem posebno tistih, ki imajo veselje do zadružništva, če tudi imajo le malo predzobrazbe. Organizisti naj bi se pošiljali v večji meri v šolo. Z izrednim veseljem pozdravljam sinove posestnikov. Dobrodošel tudi vsakdo, ki si hoče služiti kruha v zadružništvu, kakor tudi gospodje duhovniki, ki se hočejo teoretično in praktično izuriti v zadružništvu. Kdor se hoče izobraziti teoretično in tudi praktično v zadružništvu, naj se obrne na ravnateljstvo »Zadružne šole«, ki bo rado dalo vsako pojasnilo. (Pritrjevanje.) Dr. Kres: Za zadružno podlago je glavna stvar trgovska izobrazba. Z veseljem moram naglašati, da je znana ta šola v Dalmaciji in letos so bili tudi že Bošnjaki v šoli. Eden izmed njih jurist, je pričel že z zadružnimi kurži v svoji domovini. Želi, naj bi se oklenili »Zadružne šole« tudi Korošci in Štajerci.

O zadružni banki

poroča ravnatelj Gjuro Rašica. Organizacija je na našem jugu zelo tipična. Pred 10. leti ni bilo po zadrugah organiziranega kredita, ljudstvo je bilo izpostavljeno zgolj oderuštvi. Ko so se razvile naše zadruge, so se morale zato pečati tudi s hipotekarnim kreditom. Stavljajo se na »Zvezo« glede na kredit vedno večje zahteve. Za razbremenitev »Zadružne zveze« je zato potreben zavod, ki se bo bavil z organizacijo kredita. Kranjski deželni banki ne bo konkurirala Zadružna banka, ker njen delokrog ne bo omejen zgolj na Kranjsko. Nujno je potreben zavod s stalnimi delnicami zato, ker je pri delnicah višina kapitala stalna, pri zadrugah pa ne. Gledati moramo, da našega kapitala ne cepimo, marveč da ga združimo v močni centralni organizaciji. Predlaga: Skupščina uvidi potrebo, da se ustanovi Zadružna banka in priporoča zadrugam, naj se udeleže subskripcije delnic.

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalje.)

27. Pri slapu Niagara.

Slednjič sem se pa res prav popolnoma poboljšal in celo Elza pravi, da ne more več spoznati svojega nekdanjega brata. Vzrok te izpremembe je grozen dogodek, katerega bi bil malodane plačal z življenjem; solze mi pridejo v oči, če pomislim, kako zelo bi se bila mama jokala, če bi bil njen edini sinček na tak strašen način utonil.

Bilo je pa takole. Stariši so me pretekli teden vzeli na malo potovanje s seboj. Mama je bila namreč že tako utrjena od samih družinskih skrbi, da jo je oče povabil za razvedrilo na izlet k niagarskemu slapu. Vsi smo rekli, da je to izvrstna misel, le Elza se je kujala, da sama z Jurčkom na noben način ne ostati doma in zahtevala je, da ga vzameta s seboj.

Elza jih že zna naviti. Od veselja sem se postavil na glavo, ko je papa obljubil, da grem. Hektor je skakal

okrog mene ter se mi približeval, zato sem mu pa obljubil, da ga vzamem s seboj in mu pokažem slap. Prihodnji večer smo se že z brzovlakom odpeljali. Na kolodvor so nas spremili hektor, Elza in njen ženin. Ker nisem takoj vstopil, se je začela mama po ženski navadi vznemirjati:

»Jurček, Jurček! Kje pa si? Zadaž boš ostal! Ali misliš, da moraš vedno čakati in vstopiti še-le, ko vlak že gre?«

»Vse je v redu,« rekel sem, ko smo se nekaj časa že peljali. »Radi tega sem se nekoliko zamudil, ker sem hektorja privezal za zadnji voz; hotel je namreč na vsak način z nami.«

Mami je postalo menda slabo, ker se je onemoglo nagnila nazaj in pričela vpiti: »Vstavite vlak! Vstavite vlak!«

»Kdo pa vpije?« »Kaj pa je?« »Ali je kdo poškodovan?«

»Potegnite hitro za zavoro!« »Trčili bomo z drugim vlakom!« »Moj Bog, vstavite, vstavite!«

Zenske so vpile in moški so bledeli in s strahom v očeh gledali skozi okna; nekaj jih je potegnilo za zavoro. Vlak se je premikal počasneje in počasneje, obenem je pa planil izpredovnik v voz ter hlasno vprašal: »Kdo je vstavil vlak? Kaj se je zgodilo?«

»Moj sin je privezal za zadnji voz psa, ki ga imamo že mnogo let pri hiši,« je vzdihovala mama. »Odvežite in rešite ga, gospod izpredovnik!«

Predrzen človek me je nekaj časa gledal, kot bi me hotel požreti.

»Bolje bi bilo, da bi bil samega sebe privezal,« je mrmral; šel je gledat, a na vrvi je visel samo še kosček ušesa; vlak smo vstavili torej zastoj. Žal mi je bilo po hektorju, ker je bil zvest čuvaj naše hiše. Hotel sem mu napraviti veselje, a zvodil sem ga v smrt.

Nekateri ljudje strašno smrče. Če bi imel jaz to slabo navado, bi nikdar ne potoval ponoči. Papa je bil razljučen, ker je moral plačati sedem goldinarjev za oddelek spalnega voza, potem pa kljub temu ni mogel spati. V oddelku nad nami je namreč nekdo smrčal, da se je kar voz potresal. Večkrat sem ga skušal predramiti, ker tudi mama vsled njegovega smrčanja ni zaspala, pa vse ni nič pomagalo. Slednjič mi je pa pošla potrpežljivost in nenadoma sem mu precej dolgo iglo prav v živo zabodel v ramo tre se nato hitro potuhnil, kakor bi sladko spal.

Smrčanje je v hipu prenehalo, a oni sam ni vedel, kaj ga je hipoma zbudilo. Skočil je na hodnik ter vpil:

»Ljudje božji, nekdo me hoče umoriti in oropati!«

»Ne bodite neumni,« se je oglašil strežaj, »gotovo vas je mōra tlačila.«

»Najbrže bo kaj takega,« je pripomnil nekdo iz drugega oddelka, ki je pa tudi sam smrčal za stavo.

Ljudje so se mu pričeli smejati in zato je zlezel nazaj na svoje ležišče ter ležal tiho in mirno.

Kakor ponavadi, kadar se vozim, me je tudi tisto noč mučila grozovita žeja; komaj je hrup nekoliko potihnil, že sem moral klicati strežaja, da mi prinese kozarec vode. Prinesel mi jo je sicer, toda še sem bil žejen. Ker nisem hotel v novi potnikov motiti v spanju, sem tiho vstal ter šel pit; nato sem se zopet po prstih, tiho kot miška splazil nazaj v posteljo. Komaj sem pa do polovice zlezel pod odejo, zaslišim prav poleg sebe tak krik, da sem skoro pamet izgubil, objednem me dvoje rok z nadčloveško silo vrže ven in kot klopčič sem se zatrkjal po hodniku. Vsi potniki so iztegovali vratove in izpraševali, če koga zopet mōra tlačiti. Strežaj me je pobral ter me tresel in mikastil, kakor bi držal prašno cunjō v roki; stara, plešasta baba, ki je imela svoje zobovje pod blazino, je pa med jokom in stokom pripovedovala, da je mislila, da kak strah leze k nji. Zdi se mi, da

Dr. Krek: Gremo nasproti časom, ko nam bo zmanjkalo denarja. Dobiti moramo denar, da damo ljudstvu, kar bo potrebovalo. Gledati pa moramo tudi na to, da ne pride zadružništvo v roke kapitalističnim bankam. Neohodno je zato potrebno, da osamosvojimo zadružništvo na moderni bančni podlagi. Sledi kratka debata, ki se je udeležila dr. Laginja in poročevalec, na kar obvelja soglasno Rašičev predlog, na kar zaključijo predsednik dr. Krek skupščino.

Novo načelstvo Zadružne zveze.

Popoldne je bila seja Zadružne zveze kakor tudi zaupne konference zadružnikov iz vseh jugoslovanskih pokrajin. Načelstvo Zadružne zveze je odbor sledeče sestavilo: predsednik dr. J. Ev. Krek, državni in deželni poslanec, Ljubljana; I. podpredsednik Matija Kump, c. in kr. stotnik v p., Ljubljana; II. podpredsednik Josip Šiška, kanonik, Ljubljana; načelstveni ravnatelj Ivan Traven, kaplan, Ljubljana; prisedniki Anton Belec, župan v St. Vidu nad Ljubljano; dr. Josip Hohnjec, profesor v Mariboru; dr. Matko Laginja, državni in deželni poslanec, Pulj; Janko Jovan, stolni vikar, Ljubljana; dr. Ante Alfirević, profesor, Spljet.

Cesar v Bosni.

Cesar, ki je došel včeraj popoldne v Sarajevo, se je med velikanskim navdušenjem občinstva peljal v konak. Kljub 22-urnemu potovanju je cesar izgledal jako sveže in čilo. Na njegovem licu je bilo večkrat videti kak smehljaj. Na tisoče prebivalstva je prihitelo v Sarajevo, da vidi in pozdravi svojega novega vladarja. Zadnja dneva je gotovo prišlo v mesto nad 10.000 ljudi poleg drugih, ki so dospeli že prej.

Sprejema cesarjevega so se udeležili vsi cerkveni in posvetni dostojanstveniki. Sarajevski župan Kulović je v svojem pozdravnem govoru cesarju dejal pred cesarskim šotorom, da je dan, ko je prišel v avstrijski vladar v Bosno, najlepši, kar jih je doživelo kedaj sarajevsko mesto. Civilni adlat Benko je odgovoril v hrvaškem jeziku. Povdarjal je, da cesarja veseli, da more bivati v Sarajevu nekoliko dni. Viharni živijo-klici so sledili tem besedam. Nato je cesar nagovoril posamezne diplomatske zastopnike in druge dostojanstvenike ter je med grozjenjem topov zasedel krasni cesarski voz. Poleg njega je sedel bosanski vojaški poveljnik general Varešanin.

Sprejema se je udeležilo mnogo brojno občinstva, vendar pa je bilo pričakovati več kmečkega prebivalstva. Zdi se, da so bile varnostne odredbe nekoliko preveč stroge. Zvečer je bilo mesto sijajno razsvetljeno. Krasno je okrašena knežokofijska palača. V središču pročelja ima napis: »Živel Franc Josip, hrvatski kralj!«

V presbiteriju srbske cerkve so Srbi postavili krasen prestol pod baldahinom, ki je okrašen z dvoglavim orlom. S tem hočejo Srbi pokazati, da smatrajo vladarja, ko je stopil na bosanska tla, samo kot svojega carja, ne pa kot ogrskega kralja.

Občinski svet v Mostaru je sklenil včeraj, da se pri okrašenju mesta ne bo izobesilo nobenih avstrijskih ali ogrskih zastav, ampak izključno samo bosanske deželne in narodne zastave.

Carigradski list »Sabat« piše z ozirom na cesarjevo bivanje v Bosni, da se otomani ne brigajo za bosansko

sem zašel v nepravi oddelek. Počasi je zavladal zopet mir in sladek spanec je potolažil razburjene duhove.

Možaki imajo grdo navado, da preklinjajo v jezi, kar ženske navadno ne delajo.

Kar je lahko možkih v našem spalnem vozu, vsi so se tisto jutro odlikovali v izbiri različnih kletvic in sicer samo radi tega, ker jim je ubogi strežaj zmešal obuvalo! nihče ni dobil svojih, ali sploh dveh enakih čevljev. Strežaj je zatrjeval, da ni on kriv te zmede, ker je vsak par osnaženih čevljev postavil posebej lepo na prejšnje mesto; nekateri so pričeli pogledavati mene, ki sem se kot jagnje pohlevno napravljal v svojem kotu. Kako krivičen je vendar svet!

Hektorju je lahko žal, ker ni živel toliko časa, da bi bil videl slap, ki je v resnici nekaj velikanskega. Dve uri daleč se razlega šum padajoče vode in človek bi mislil, da grom buči pod nebom. Če bi ta slap mogel gospod Barum vzeti s seboj in ga kazati v svojem cirkusu, to bi se mu izplačalo! Vodniki so pa tu silno dragi; papa je rekel, da so njih zahteve še bolj velikanske in občudovanja vredne, kakor pa slap sam.

(Dalje sledi.)

vprašanje, ki spada v preteklost, temveč zro v prihodnost. Ako bo avstro-ogrsko balkansko politiko ugodna za Turčijo, ne bodo spomini na Bosno ovirali turško politiko, ravnanje se po njej. — Londonska »Daily Mail« piše, da je jasen dokaz, kako je cesar priljubljen med svojimi podaniki, ker more iti na tako potovanje. Ta pot bo še bolj povzdignila cesarjevo popularnost in zaključila neprijetno poglavje v zgodovini vzhodne Evrope. — »Morningpost« piše, da bo cesarjev obisk v Bosni še bolj učinkoval kot novopeljeni deželni zbor v Bosni in Hercegovini. Cesarjev obisk bo zbudil čute lojalnosti do vladarske hiše ter povzročil, da bosti pred kratkim anektirani deželi vir novih moči za monarhijo.

Obsojena brata.

Gotovo se bodo nekateri čitatelji še spominjali poročil o bratih Premrov, ki sta izvršila razne vlome in kradla kolesa. Ker je tekla proti njima in soudeležnikom preiskava, se javnosti ni moglo vsega poročati, sedaj pa, ko je obsodba izrečena, hočemo zadevo popolnoma objaviti. Ko je na Silvestrov večer leta 1908 spremljal nekega bančnega uradnika nek njemu neznan tujec, mu je med potjo ukradel iz žepa listnico s 150 K in zbežal. Drugi dan po ovadbi je policija dognala, da je tat 24letni trgovski sodnik in potnik Karel Premru, katerega je že dve leti zasledovalo sodišče zaradi hudodelstva tatvine. Tudi se je dognalo, da se je Premru takoj po tatvini odpeljal iz Ljubljane v Gorico. Čez osem dni po tatvini je prišel Karel s svojim bratom Julijem v Ljubljano in je v Kolodvorski ulici službujoči stražnik Julija aretoval, Karel pa je pobegnil. Pri Juliju je policija našla 11 vitrihov, različne sobne in vežne ključke, mnogo železničnih listkov in na škrici vrezan stambili okrajnega glavarstva v Liencu na Tirolskem. Julija so na podlagi tega izročili deželnemu sodišču. Po nekem perilu, ki ga je imel pri sebi, se je dognalo, da je bilo ukradeni pri vladu trgovcu Franu Boletu. Pri vladu so bili soudeleženi Julij in Karel Premru in bratranec Henrik Premru, pisar iz Divače. Preiskava je dognala dalje, da sta brata Premru zelo sumljiva vloma v trgovino Frana Blažona, urarja v Rudolfovo, izvršenega v noči 29. novembra 1908., kjer je bilo ukradenih za 4509 K ur, verižic in drugih dragocenosti. Nato je bil Julij Premru izročen okrožnemu sodišču v Rudolfovo, kjer je vodil preiskavo preiskovalni sodnik gospod dr. Kuder. Sum pa se je res tudi potrdil. Dognalo se je, da sta brata Premru po vladu nesla svoj plen od Rudolfovega do Mirne peči, tam pa vstopila v vlak in pokradene dragocenosti pripeljala v Ljubljano in jih dala nekaj začasno spraviti sprevodniku Franu Bevcu, stanujočemu na Karlovi cesti, ki je dobil zato od njih mal delež. Z drugimi ukradenimi predmeti pa sta se odpeljala v Trst in jih tam razprodala. Meseca svečana leta 1908. pa je bil v Gorici aretovan na pošti tudi Karel Premru in eskortovan v Rudolfovo. Od tam se je preiskovalni sodnik z obema peljal v Trst, kjer je vršil konfrontacije zaradi umorov kočijažev in poizvedbe po v Rudolfovo ukradenih dragocenostih. Glede teh se je bilo v Trstu večinoma dognalo, Bevc je bil pa med tem časom skoraj že vse poprodal, ko je bil v službi kot osebni sprevodnik na državni železnici raznim potnikom. Nato je bil tudi Bevc aretovan in izročen novomeškemu sodišču. Preiskava pa je kmalu zadobila še druge lice. Brata Premru sta bila tudi vojaška beguna, vsled česar so ju presegli v zapore ljublj. garniz. sodišča. Julij je pobegnil kot računski podčastnik leta 1907 od 97. pešpolka v Trstu, ker se je zbal pri orožni vaji neke ovadbe radi goljufije, brat Karel pa bi imel iti istega leta k vojakom, pa ga ni bilo. V garnizijskem zaporu sta se vedla zelo cinično in sta na stavljeni vprašanje le malo odgovarjala, češ, da si bodeta s tem položaj kaj zboljšala. Postala sta v zaporu tako renitentna, da so jima morali dati okovje in se je bilo bati, da jo ne popihata. Tudi tu je bila preiskava uspešna in se je dognalo, da sta bila nevarna tudi za Istro, Trst in videmsko okolico na Laškem. V Nabrežini sta potom vloma v vili nekega vpokojenega polkovnika ukradla za 169 K perila, v Trnovem obleke in denarja v skupni vrednosti za 600 K, v Divači pa tudi za 600 K. Prišlo je tudi na dan, da sta oba potovala kot potniki na stroje ter se po raznih hotelih v Ljubljani, Vidmu, Solkanu, v Gorici in drugod dala pod to pretezo pogostovati. Samo v Solkanu sta napravila čez 200 K goljufivih dolgov. Preiskava je tudi dognala, da sta poleg teh vlo-

mov, tatvin in goljufij ukradla tudi nič manj kakor 12 koles. V Gorici sta jih ukradla 5. Eno kolo se je tudi dobilo pri sprevodniku Bevcu. To pa še ni bilo dovolj. Vozila sta se tudi brezplačno po železnica; posebno pa po državni železnici proga Ljubljana-Gorica, kjer jima je šel na roko njun zvesti prijatelj sprevodnik Bevc. Obdolžena sta bila tudi, da sta razpečavala ponarejene bankovce, a se jima tega ni moglo dokazati, kakor tudi ne roparskih umorov tržaških kočijažev. Obsojena sta bila Julij na 7, Karel pa na 9 let ječe, katero bodeta morala odsedeti v vojaški trdnjavi v Möllersdorfu.

Dnevne novice.

+ **Zmaga S. L. S. v železnikih.** Kljub silnemu naporu liberalcev je včeraj pri občinskih volitvah v Železnikih zmagala Slovenska Ljudska Stranka. Predsednik deželnega sodišča Levičnik je volil z liberalci.

+ **Deputacija občine Ježica** pod vodstvom gospoda župana Vilfana je izročila danes državnemu in deželnemu poslancu dr. Šusteršiču častno diplomu občine Ježica. Po prisrčnih besedah g. župana Vilfana je pozdravil g. svetovalec Ahlin v lepem, jedrnatem govoru novega častnega občana, ki se je iskreno zahvalil za izkazano mu čast in za krasno diplomu, obetajoč, da bo vselej po svojih najboljših močeh vestno izvrševal svoje poslanske dolžnosti. Deputacija se je nato podala k državnemu in deželnemu poslancu komercialnemu svetniku Povšetu in je tudi njemu izročila častno diplomu.

+ **Slov. katol. akademsko društvo »Danica« na Dunaju** ima v petek, dne 3. junija 1910, svoj III. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Zarje«. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo klubov. 5. Slučajnosti. Lokal restavracija. Leithner, I., Auersperg-Straße 6. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

+ **Naše gibanje na Goriškem.** V nedeljo popoldne je tolminska »Kmetiška zveza« pri S. v. L. u. c. i. j. imela svoj občni zbor, ki se ga je udeležilo nad 100 kmetov, kar je jako veliko, če pomislimo, da je bil isti dan trg v Tolmini, kamor je šlo mnogo ljudstva. Po poročilu starega odbora in izvolitvi novega je govoril dr. Breclj o organizaciji kmetov ter Fr. Kremžar o položaju v državi in deželi. Sprejele so se soglasno odločne resolucije proti svobodomiselnemu učiteljstvu, pravosodnemu ministru Hohenburgerju, za slovensko šolstvo v Gorici, sprejela se je zaupnica poslancem V. L. S. na Dunaju ter se potrdil soglasno odborov sklep, da bodi »Novi čas« društveno glasilo. — V Škribini na Krasu se je ustanovilo K. s. izobraževalno društvo. Pripadalo je takoj okrog 40 članov. Govoril je Al. Remec iz Gorice. — Na Koritnici pri Grahovem je v ondotnem društvu govoril č. g. I. Rejc iz Gorice o nalogah krščanske mladine. — Visokošolec Šček je v K. s. izobraž. društvu v Avčah govoril o naših nalogah proti svobodomiselnemu. Odločno je grajal delovanje liberalnih učiteljev. — V Cerovem v Brdih je dr. Capuder predaval o francoskih vojskah. Udeležba je bila povsodi zelo velika.

+ **Hrvaško volivno reformo** je cesar sankcioniral.

+ **Zborovanje »Lege nazionale« v Gorici** je Lahe zelo poparilo. Nekaj mladih ljudi je sicer po mestu kričalo na čast italijanstvu goriškemu, toda v resnici je to italijanstvo zelo kilavo. Vkljub vsem plakatom, agitaciji, časopisu je v celem mestu viselo komaj pet do šest zastav. Gostje, ki jih je bilo res precej, so bili razočarani vsled tako hladnega sprejema od strani italijanske Gorice. Ta depresija se med Lahi zelo čuti še sedaj. So pač prišli do prepričanja, da je goriško italijanstvo zelo na slabih nogah.

+ **Pogreb č. g. Fr. Vilfana** se vrši jutri zjutraj ob 9. uri v Zabnici pri Škofji Loki. S tem naj se popravi ne ljuba pomota v včerajšnjem naznanilu.

+ **»Slovenec« v Trstu.** Poleg dosedanjih prodajalen se dobi odšle vsak dan »Slovenec« tudi v trafiki g. Karoline Može, ul. Miramare 1.

— **Strela ubila dva človeka.** V Hrušici pri Podgradu v Istri je strela dne 28. maja ubila na cesti Terezijo Nedolj, p. d. Jurjevko, ko je šla dopoldne s polja domov po kosilo. Ko je vsled bližajočega neurja šel domov tudi njen tast, jo je našel na cesti mrtvo ležati. Iztrgan je bil uhan in sezut čevljev. Ožgana je bila le malo, vendar je bila na mestu mrtva. — Istočasno je v bližnjih Tomenjah strela udarila v neko hišo, jo upalila ter ubila tudi enega človeka. Med medtem došlim neurjem je padala tudi precej debela toča, ki pa ni

napravila posebne škode. Le hitri dež — ploha, — je ponekod odnesla nekaj zemlje z njiv, oziroma je s hribov privabila kamenja in zasula nižje ležeča polja.

— **Vlak je povozil** na progi Trst-Poreč pri postaji Monte Castiglione nekega človeka, kateremu je odtrgal glavo, truplo je pa vse strto, da se danes zjutraj, ko so opazili ponesrečenca, ni moglo dognati, kdo da je.

— **Strele** je udarila v soboto, dne 28. maja ob veliki nevihti v Tominjah pri Harijah v skedenj Ivana Primca iz Tominj št. 42 in uničila vse gospodarsko poslopje. Zgorela je tudi ena krava in dva prešiča. Sreča, da ni bilo preveliko sape in se ogenj ni razširil, kar bi bilo usodepolno za celo vas. Imenovani posestnik — hišnik že tako ubog — ima s tem veliko škodo. Zavarovan je bil pač pri »Vzajemni zavarovalnici«, ki je takoj poslala cenilca na mesto, a za nizko ceno, tako, da je sedaj popolnoma uničen, če bi se mu ne pomagalo hitro. Zato prosimo zopet dobra srca, naj tudi tukaj kakor vedno, priskočijo nesrečnežu na pomoč. Prostovoljni darovi se sprejemajo od »Kuratnega urada v Harijah«, pošta Ilirska Bistrica, Notranjsko. — Jan Borštner, kurat.

— **Dopusti povodom žetve.** Vojno ministrstvo je izdalo pred kratkim odredbe glede letošnjih vojaških dopustov za časa žetve. Na podlagi teh odredb je treba v obče dovoljevati žetvene dopuste: a) lastnikom ali najemnikom velikih kmetij in sinovom, svakom ali vnukom lastnikov (najemnikov), ki nimajo polne pravice do udobnosti po § 34 v. z.; to je, ki nimajo pravice do zahteve, da se jih premesti v nadomestno rezervo; b) sinovi, svaki ali vnuki posestnikov malih ali srednjih kmetij; c) kmetijski delavci, s posebnim ozirom na one, ki so v zadnjem letu službe. Dopust se dovoljuje vobče za tri tedne. Moštvo je odpuščen v civilni obleki ter ima proti predložitvi izkaznice za žetveni dopust pravico do one znižane vozne cene, kakor vojaške osebe, ki ne potujejo službeno.

— **Poštna vest.** Višji računski svetnik in predstojnik računskega oddelka poštne in brzojavnega ravnateljstva v Trstu, Ivan Kristjančič je imenovan za računskega ravnatelja.

— **Nov poštni urad.** Dne 1. junija 1910. se otvori v Kandiji (politični okraj Rudolfovo) nov poštni urad z uradnim imenom »Kandija, Kranjsko«, ki se bo pečal s pisemsko in vožno pošto ter zajedno služboval kot nabinica pošto-hranilnišnega urada. S poštним omrežjem bo imel zvezo po dnevno dvakratni poštni vožnji in po dnevno dvakratni pešpošti do poštne urada v Rudolfovo. Na omenjenem poštнем uradu se vpelje istočasno tudi služba selskega pismonoše.

— **Halleyev komet** se je 29. maja ob četrtna 11. uro zvečer prav lepo videl iz Vodnikovega razglednika na Koprivniku. Komet sam je precej svetel, rep bolj nejasen in meglen.

— **Umrli** je pečarski mojster gosp. Josip Kraljič v Domžalah.

— **Osrednji odbor hrvaške napredne stranke** je odobril pakt s Tomašičem.

— **Celovski bankir Suppan umrl.** V Celovcu je umrl bankir J. Suppan. Rodbina pokojnikova izhaja iz znane kropske rodbine Županov.

— **Prihodnja seja markacijskega odseka S. P. D.** bode dne 2. junija t. l., ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Vabijo se člani.

— **V zadevi Kotnikove zapuščine** bo baje tekoči teden padla odločitev.

— **Novice iz Srednje vasi v Bohinju.** Halleyjev komet nas vendar ni popolnoma potegnil, dasi smo ga 19. maja zjutraj zastoj pričakovali. Sedaj ga vidimo že par večerov precej razločno nad Ukanci. Rep ima res zelo dolg, a razločno se ga vidi le nekako prva tretjina. Jedro je precej veliko, a ne posebno žareče. — Procesija sv. Rešnjega Telesa se je vršila v najlepšem vremenu. Nastopila sta prvič tudi dva Orla v kroju, ki sta nosila zastavo izobraževalnega društva »Savica«. Izvrstno se je obneslo streljanje s papirnati pičici tvrdke g. Ferdinanda Makuc v Gorici. Trdiko najtopleje priporočamo. Streljanje je brez vsake najmanjše nevarnosti in silno preprosto. Pok ni nič slabjši kakor pri kovanih topičih. — Javna telovadba jeseniškega okrožja se vrši v Srednji vasi dne 19. junija na prostornem travniku. Povabljeni so k sodelovanju tudi vsi drugi odseki Zveze Orlav. Natančnejši spored se objavi v kratkem. Odseki naj zanesljivo do 12. junija sporoče Orlu v Boh. Srednji vasi, koliko članov se prireditve udeležijo. Prireditve bo združena s sv. mašo. Povabljeni so tudi vsa izobraževalna društva radovljske dekanije. Za slučaj neugodnega vremena se vrši vsa pri-

reditv nedeljo pozneje, 26. junija. Kdor še ni videl Bohinja, njegovega jezera in Savice, ima ta dan najlepšo priliko za izlet.

— **Slovenski vojaki pri ogrskih volitvah.** Včeraj dopoldne se je odpeljalo 600 vojakov pešpolka št. 17 iz Celovca k ogrskim volitvam pod poveljstvom majorja Trucheluta. Na kolodvor jih je spremila godba in mnogo častnikov.

— **Godba v Kranju.** Deželno predsedstvo je potrdilo pravila društva »Godba prostovoljne požarne brambe v Kranju«.

— **Slovenski poraz na Koroškem.** Pri občinskih volitvah v občini Seleso so zmagali nemškutarji, ki bodo imeli za tri leta v občinskem odboru 7 odbor-
nikov, Slovenci pa 6.

— **Pogačar vlomil v župnišče v Kranju.** Znani tat Pogačar še ni zapustil naše dežele. Baje se nahaja na Št. jurski gori, odkoder pohaja v bližnje vasi, kjer dobi jedi in pijače. Te dni se je Pogačar zopet vtihotapil v priljubljeno mu župnišče v Kranju in odnesel gospodu dekanu Koblarju 400 K. Vlomil je zopet skozi peč, kakor svoječasno v ljubljanski knezoškofijski palači. Morda ima sedaj dovolj za izlet izven Kranjske. Res čudno pa je za varnostne razmere, da doslej Pogačarja, ki se zelo predrzno giblje, pravici še ni bilo mogoče dobiti.

— **Vojška vest.** Podpolkovnik gospod Alojzij Lebar je postal polkovnik.

— **Zavarovalna zadruga »Herkules«** na Reki. Dobili smo in priobčujemo: Podpisana zadruga usojla si javljati p. n. občinstvu, da je c. kr. sodišče na Reki z naredbo z dne 27. maja št. 5490/910 civ. odredilo, da zadruga »Herkules« likvidira svoje poslovanje. Zadruga si pridržuje pravico do eventuelnega pravnega leka proti temu odloku, ako se ji bo zdelo ugodno in primerno njenim koristim; v pomirjenju zadrugarjev pa naznanja, da bo do nadaljnjega obvestila omejila svoje delovanje zgolj na likvidacijo ter ne sprejme nobenega zavarovanja več. Ob enem se s tem obvešča gg. zadrugarje, da bo v najkrajšem roku sklicana izvanredna glavna skupščina, na kateri položaj račun o vsem svojem delovanju. — Ravnateljstvo mednarodne podporne zadruge »Herkules« na Reki.

— **Slovenski odsek »Društva slovenskih profesorjev«** bo imel sejo v četrtek, dne 2. junija, ob 6. uri zvečer v prostorih »Matice Slovenske«.

— **Uboj v Trstu.** V Trstu je na ulici z nožem zabodel 41 let stari težak Alojzij Pinzzo 21 let starega Ivana Bobek, ker mu je ta svetoval, naj nikar ne nosi denarja v krčmo. Bobek je bil v par trenutkih mrtev.

Štajerske novice.

— **Uspeh »Slovenske Straže«.** Nemškutarji so se ustrašili organiziranega slovenskega ljudstva na Polzeli ter si niso upali priti na napovedani shod za nemško šolo na Polzeli. Shod se radi tega ni vršil.

— **Zasedanja štajerskega dež. zbora** meseca junija ne bo, ker bo državni zbor zboroval do srede julija.

— **Umrl** je v Št. Pavlu pri Preboldu č. g. župnik Plešnik. Pogreb bo v četrtek ob 10. uri dopoldne.

— **Za kandidaturu prof. Verstovška.** Od Sv. Antona na Pohorju se nam piše, da se je priredil v nedeljo shod S. K. Z., na katerem je urednik Žebot razvijal kmetički program in priporočal kandidaturu dr. Verstovška. Shod je uspel dobro, a od znanih liberalnih agitatorjev najeti fantje so po shodu napadli urednika Žebota, ga obdelovali z gorjačami in ga ranili. Značilno za Narodno stranko je, da isti dan, ko šele postavlja svojega kandidata, s takimi sredstvi poseže v volivni boj. Odgovor bomo dali na dan volitve s tem, da bomo oddali glasove našemu kandidatu, a ne kandidatu Narodne stranke, katera se poslužuje takih surovosti.

— **Protikandidat prof. dr. Verstovška** je veleliberal, velelesotržec, veleposesnik v Šmartnem, namreč gospod Ivan Kac. General dr. Kukovec zagotovil mu je »zmago«. Sebi in dr. Božiču pa te »zmage« noče privoščiti.

— **Lep začetek volivnega boja. Naš Žebot občutno ranjen.** Kakor poročamo drugod, je priredila S. K. Z. v nedeljo pri Sv. Antonu na Pohorju voliven shod, ki se je vršil popolnoma mirno in stvarno. Med potom domov je pa bil naš govornik gospod Fr. Žebot zahrbtno napaden in jako občutno ranjen. Gospod Žebot je bil že blizu Vuhreda, kjer kraljuje slavni Pahernik, ko ga dohite trije fantje. Dva stopita naprej, eden ostane pa od zadaj. Hipoma udari ta nič hudega slutečega Žebota s težko gorjačo po hrbtu, ostala dva ga pa napadeta s kamni od spredaj ter sta mu hudo ranila levo nogo pod kole-

nom. Gospod Žebot je imel mirno zavest, da je med poštenimi ljudmi, zato ni imel nobenega orožja pri sebi, niti palice ne, ampak samo dežnik ter se ni mogel braniti. Ves raztrgan, krvav in ranjen je prišel le s težavo v Maribor, kjer mora ležati. Kakor moramo obsoditi fante-tolovaje, toliko bolj moramo obsoditi one, ki so jih iz strankarskega sovraštva najeli in podkupili za ta zahrbtni pobjo. Da so bili fantje najeti od gotove liberalne strani, ki ne more pretrpeti, da naša S. K. Z. povsod tako hitro napreduje, je gotovo. Ves roparski napad je bil očitno pripravljen in dobro premišljen. Način, kakor se je izvršil, to jasno dokazuje. Značilno je za Narodno stranko, da že prvo nedeljo začne s pobji.

— **Umrl** je v Razvanju pri Mariboru gospa Terezija Onič, žena posestnika in lastnika vožarskega podjetja.

— **Zdravniška vest.** Zdravnik dr. Edvard Šerko iz znane cerkniške rodovine Šerko-Obreza, zet višje deželne sodnije svetnika gosp. Traverja, napravil je pred graško komisijo fizikatni izpit ter se naselil kot praktični in zobozdravnik na Vranskem v Savinjski dolini.

— **Promoviral** je v Inomostu za doktorja filozofije g. Iv. Fludernik iz Ljubljane na Štajerskem.

— **Nesreča.** Zadnji teden je povozil hlapec trgovca Jurca v Ptuj pred Molitorjevo lekarno majhnega otroka; kolo mu je šlo ravno čez trebuh, tako da se mu je vilica kri iz ust. — Nogo si je zlomil gosp. organist na Ptujski gori. Za šalo je več mladih ljudi skakalo v plitev jarek, pri tem pa je organist padel tako nesrečno, da si je nogo popolnoma prelomil.

— **Ogenj** je nastal v nedeljo proti večeru v skladišču g. trgovca Franca Hiki v Ptuj. Vsi delavci, ki so bili v skladišču, so se morali vrniti domov. Ogenj je bil zelo velik, saj je bil v skladišču shranjen veliki količini goriva. Ogenj je bil ugasnjen s pomočjo požarnih ekip.

— **Ena stotnja pijonirjev** se je odpeljala v nedeljo popoldne v Weiz na pomoč vsled vodne katastrofe hudo prizadetim prebivalcem.

— **Gospod dr. Jurtela** se je zopet vrnil v Ptuj.

— **Poročil** se je g. Vinko Kveder, trgovec v Zalcu z gđno Adelo Žiganovo.

— **Okrajni glavar Weiss** pl. Schleusenburger zapusti Ptuj prihodnji četrtek; njegove posle je že prevzel gosp. komisar Netoliczka.

IZPRED POROTNEGA SODIŠČA V NOVM MESTU.

— **Požigalec pred porotniki.** Jurij Golec, rodom Štajerc iz celjskega okraja, vdovec, rojen leta 1846, je preživel skoro 30 let v zaporih in prisilni delavnici radi raznih tatvin in vlačuganja. Dne 30. t. m. je že zopet stal pred tukajšnjim porotnim sodiščem, to pot radi hudodelstva zažiga. Ko je prišel pred štirimi leti iz prisilne delavnice, je dobil v Brežicah v ženski bolnišnici službo kurjača. Nad tri leta je vestno in pridno opravljal ta posel, a ker je imel z neko deklo prepovedano razmerje, je bil leto 28. februarja odpuščen iz službe. Odšel je v Zagreb; ko pa tu ni dobil nikake službe, se je vrnil preko Samobora na Kranjsko. 16. aprila je prišel proti večeru v Zadovinec pri Krškem. V več hišah je prosil prenočišča, a ker ga ni nihaj dobil, se je podal spat na kozolec mesarja Karla Ženerja ter se je tu zaril v koruznico. Okoli polnoči se je — kot sam pripoveduje — vsled mraza prebudil ter je »svoji jezi nad neusmiljenimi ljudmi, ki ga niso hoteli prenočiti«, zapalil koruznico, sam pa odhitel po poti proti Kostanjevici. Kozolec in zraven stoječa šupa sta pogorela s slamo, krmo in raznim poljskim orodjem vred. Golec pravi, da se je takoj skesal svojega dejanja ter je šel, da ne bi koga drugega po nedolžnem spravil v nesrečo, še isti dan v Kostanjevico na orožniško postajo, da bi ga aretirali. Ker pa ni hotel povedati, kaj da je storil, so ga orožniki poslali v Krško, kjer je tamošnjim orožnikom izpovedal svoj zločin. — Sodni dvor ga spozna krivega hudodelstva zažiga (po § 166. in § 167.e k. z.) ter ga obsodi (po § 167.e na deset let težke ječe. Na § 338. k. z., predlagan od državnega pravdnika, se sodni dvor ni oziral, ker je bil prepričan, da se je obtoženec ovadil sam le zato, da pride zopet v varne prostore zapora, ki se mu je po dolgoletni praksi tako zelo priljubil.

— **Obsojena detomorka.** V ponedeljek dne 30. t. m. so se pričele pri okrožnem sodišču v Novem mestu porotne obravnave. Pri dopoldanskim obravnavi je sedela na zatožni klopi Antonija Košmrl, 21letna posestnikova hči iz Retij pri Loškem Potoku, obtožena detomora. Pri obravnavi obtoženka

glasno jokaje pripozna svoj zločin. Ker so porotniki glavno jim postavljeno vprašanje: Je-li obtoženka kriva, da je zoper svojega izven zakona rojenega otroka, s tem, da ga je vrgla v blato in zagrebla, ravnala tako, da je vsled tega nastopila smrt, potrdili, jo je sodni dvor spoznal krivo detomora (§ 139 k. z.) ter jo je obsodil po § 139., odst. I. z uporabo § 338. k. z. na 3 leta težke ječe, poostrene z enim postom vsak tretji mesec in po § 389. k. z. k povračilu stroškov kazenskega postopanja.

Ljubljanske novice.

— **Pritožba na deželni odbor** radi ljubljanskega obč. gospodarstva sta vložila danes Iv. Kregar in Iv. Štefe. Pritožba obsega več točk, v prvi vrsti oddajo mizarskih del pri zgradbi obrtne šole. Opozarjamo pravočasno pri tej zgradbi interesirane kroge, da bo morda njihova škoda, ako kaj ukrenejo, predno postane sklep občinskega sveta — pravomočen.

— **Čudne pojme** imajo gotovi voditelji podjetja, ki je prevzelo poglobljene Gruberjevega prekopa. Prejšnji teden je pobegnil vodja nekega oddelka ter odnesel s seboj 350 K, plačo 28 delavcev. Podjetje se brani sedaj izplačati delavce, češ, naj delavci sami zasledujejo policijsko tatu. Res čudni ljudje! Podjetje mora delavce plačati, delavce ne briga nič, če je kak oddelkovodja odnesel denarje, ki mu jih je izročilo podjetje. Delavstvo sklepa pogodbe s podjetjem, ne s posameznimi uslužbenci, zato mora podjetje plačati v vsakem slučaju delavcem polno plačo, ter naj tudi samo zasleduje tatu. To je pač jasno, kot beli dan.

— **Umrl** je v Krakovem včeraj zvečer po dvednevni bolezni hišni posestnik Vladimir Novak, po domače Piž, star 34 let. Pogreb bo jutri ob 5. uri popoldne iz bolnišnice k sv. Križu.

— **Zadnje katehetsko zborovanje** v tekočem šolskem letu bo prihodnje sredo, dne 8. junija.

— **Nevaren strel.** Ko sta šla v nedeljo zvečer op Vodovodni cesti proti Ljubljani nek notar in doktor, je baš pred njima nekdo ustrelil iz hiše s samokresom. Strel bi bila lahko za oboje postal usoden, ako bi bila hitrejša hodi. Strelec je znan in dognano je, da tega ni storil iz zlobnosti, odnosno iz kakega drugega hudobnega namena.

— **Polzkušen samoumor Ljubljana na Reki.** Jožef Sterle, 18 let stari delavec v rafineriji petroleja na Reki, rodom Ljubljana, se je v nedeljo ponoči vrgel z deset metrov visokega mostu na Toretta z namenom, da se ubije. Obležal je nezavesten z težkimi notranjimi in zunanji poškodbami. Tovarniški ognjegasec ga je dobil nezavestnega ob 8. uri zjutraj, nakar so ga prepeljali v bolnišnico. Ko se je v bolnišnici zavedel, je izjavil, da je bila beda vzrok polzkušenemu samoumoru.

— **Oproščena detomorka.** Danes je stala pred ljubljanskimi porotniki 22 let stara dekla na Brestu Ivana Lavrenčič, ki je zadavila svojega nezakonskega otroka. Obtoženka je vse priznala in je trdila, da jo je obup privedel do tega dejanja, da ji je žal in bi kaj takega nikoli več ne storila. Porotniko so z devetimi glasovi proti trem glasom zanikali krivdo in obtoženka je bila oproščena.

— **S kamenjem obmetal.** Ko je v nedeljo zvečer na Ahačjevi cesti nek vojak 27. pešpolka srečal večjo družbo pijanih hrvaških delavcev, mu je 22letni delavec Pavel Pilko iz Klanca na Hrvaškem plunil v obraz. Ker ga je vojak pozval na odgovor, je pobral na cesti ležeče kamenje in jih lučal proti njemu s tako silo, da je moral vojak bežati. Nato pa je naletel tudi policijski stražnik, ki je razburjenega Pilkota hotel od počenjanja ustaviti. Nato pa je začel Pilko obmetavati s kamenjem tudi stražnika. Ko se mu je končno stražnik s potegneno sabljo le približal in mu napovedal aretacijo, ga je 33 letni delavec Jožef Herceg iz Klanca hotel s silo odvzeti stražniku. K sreči pa je takrat prišla mimo vojaška patrulja 27. pešpolka in dala stražniku pomoč, da je obadva odpeljal v policijske zapore. Včeraj popoldne pa so obadva oddali c. kr. deželnemu sodišču.

— **S stavko groze mizarski pomočniki** v Ljubljani.

— **Mica Kovačeva pila in nič plačala.** Sinoči je prišel v gostilno Frančiške Godčeve na Dunajski cesti leta 1882 v Dobrunjah rojeni in v Podlipoglav pristojni pleskarski pomočnik Anton Trtnik z nekim svojim prijateljem. Pila in jedla sta kolikor je pozeleželo srce. Ko sta napravila 11 K 64 h dolga in bila brez denarja, sta jo hotela popihati. Poklicani stražnik je Trtnika aretoval, njegov prijatelj pa je srečno odnesel pete. Zagovarjati se bode ta morala pred sodiščem.

— **Tatvini.** V Kolodvorski ulici številka 6 je bila mesarskemu pomočniku Frančišku Dobelšku ukradena niklasta žepna ura z verižico, obstoječa iz treh starih srebrnih dvajsetic, ki je imela za obesek srebrnega vola. — Dninarju Martinu Vidrihu pa je bila v isti ulici ukradena srebrna žepna ura, vredna 18 K in srebrna triplemenska verižica, ki je imela kot obesek srebrn Petrov ključ. V enem slučaju je tat znan.

— **Iz krahom.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 98 Hrvatov in 118 Makedoncev in Primorcev.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR V SARAJEVU.

— **Sarajevo, 31. maja.** Cesar se je namram ministrom izjavil, da je izredno zadovoljen z izletom v Bosno, prav veseli se, da je napravil to potovanje. Posebno ga je veselil sijajni sprejem v Sarajevu. Včeraj zvečer je bila prekrasna razsvetljava mesta in bližnjih visočin, dasi jo je nekoliko motilo vreme. Danes je deževno vreme. Ko se je danes ob 9. uri zjutraj cesar peljal iz konaka v poslopje deželne vlade, da sprejme deputacije, je uprav lilo. Cesar se je peljal v odprtem vozu, navdušeno pozdravljen od množice. Danes popoldne je cesar obiskal cerkve vseh veroizpovedovanj. Zvečer je serenada.

AVSTRIJSKI VOJAKI PRI VOLITVAH NA OGRSKEM.

— **Dunaj, 31. maja.** Da so bili tudi avstrijski vojaki poslani posredovati k jutrišnjim državnoborskim volitvam na Ogrsko, je danes povzročilo živahne proteste v proračunskem in brambenem odseku. V proračunskem odseku je predlagal poslanec Korošec, naj se po rešitvi točk poljedelskega ministra povabi v odsek domobranskega ministra, da poda tozadevna pojasnila. Pridružila sta se dr. Korošcu z izjavami socialni demokrat Diamand in Vsenelec Malik. Korošev predlog je bil sprejet z 16 proti 13 glasovi. Za so glasovali »Slovanska Unija«, socialni demokrat in Vsenelec. V brambenem odseku je enak predlog stavil krščanski socialc Steiner, ki je povdarjal, da bodo na Ogrsko poslani čete razvrščene v krajih, kjer prebivajo Nemci, Rumuni in Slovaki ter da bodo izvrševale krateško službo za ogrsko vladu. Domobranski minister je izjavil, da se še danes poda k skupnemu vojnemu ministru in bo ondi dobljena pojasnila takoj izročil odsekoma. V zadevi sam ne more še zavzeti stališča, ker mu še niso znane podrobnosti.

FINANČNI MINISTER O NOVIH IZDATKIH IN DEFICITU.

— **Dunaj, 31. maja.** V današnji seji finančnega odseka je finančni minister Bilinski dajal pojasnila o novih vojaških izdatkih in svojem finančnem programu. Nove vojaške stroške je razdelil v dve skupini: Prva skupina obsega upeljavo znižanja vojaške službene dobe, za kar bo treba zvišane števila vojaških novincev. Za to bo treba najmanj 90 milijonov kron, ki se porazdele na leta, treba pa je tudi izdatkov za domobranstvo, za zgradbo novih vojašnic, strelšč, utrdb itd., kar bo znašalo nad 100 milijonov kron. Druga skupina izdatkov tvori mornarica ter se bodo še vršila pogajanja v zadevi zgradbe velikih ladij. Finančni minister je povdarjal potrebo, pokriti deficit leta 1910 z novimi davki, ker bo sicer deficit leta 1911 lahko postal katastrofalen.

BIVŠI HRVAŠKI MINISTER UMRL.

— **Dunaj, 31. maja.** Bivši hrvaški minister Josipovich je včeraj popoldne nenadoma umrl vsled srčnega odprenja. Na »Ringu« se je nenadoma zgrudil na tla. Z rešilnim vozom so ga odpeljali že kot mrtliča.

STAVKA ŽELEZNIČARJEV.

— **Pariz, 31. maja.** Kakor javljajo iz Nice, so skoro vsi usluženci 480 km dolge črte južne železnice stopili v stavko, ker je bil nek uslužbenec premeščen kazenskim potom.

BOMBE NA ŠPANSKEM.

— **Madrid, 31. maja.** Na cesti San Pablo v Barceloni so našli dve bombe, ki so jih hoteli prepeljati v oklopnem vozu na strelišče. Med vožnjo sta se pa bombi razleteli z groznim pokom. Oklopní voz je popolnoma razbil. Ako bi bombi eksplodirali, predno so ju našli, bi bila katastrofa neizogibljiva. Več sumljivih oseb so aretovali. Tekom dneva je policija našla in stanovanju nekega Jordana 25 dinamitnih patron, anarhistične liste in več kompromitiranih dokumentov. Jordana, ki je rojen v Andaluziji, so aretovali, a trdovratno molči, zakaj je imel pri sebi dinamit. V uradnih krogih pripisujejo temu dogodku veliko važnost.

TRZNE CENE

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 31. maja.

Pšenica za okt. 1910	9.40
Rž za okt. 1910	7.25
Oves za oktober 1910	6.75
Koruza za okt. 1910	5.32

Efektiv: —

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm
30	9. zveč.	729.0	16.8	brezvetr.	jasno	
31	7. zjutr.	730.8	13.0	sl. jvzh.	del. obl.	0.0
	2. pop.	730.2	23.4	sl. jvzh.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 18.0°, norm. 15.8°.

1441

Koncerti

slov. filharmonije

se vrše **vsaki dan**
v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2 10.
uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri zvečer.
Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri vz.

Vstop vedno prost.

Učno mesto

v trgovini špecerijske
stroke v Ljubljani z ve-
činoma slovenskim obče-
valnim jezikom **se išče** za
14 letnega obiskovalca nem-
ške meščanske šole iz dobre
rodbine. Vstop se želi za
15. julija. Na željo se deček
osebno predstavi. Več pove
poštni oficial Pontilli
v Celovcu. 1569 5-1

Ponudbeni razpis.

Županstvo na Gori pri Sodražici
razpisuje tem potom zgradbo

nove občinske ceste.

Dolgost približno poldrugi kilometer.
Načrti in drugo je na vpogled pri podpis-
nem županstvu.

Ponudbe pismene ali ustmene naj se
predložijo najkasneje

do 15. junija t. l.

pri podpisnem županstvu.

Županstvo na Gori,

dne 24. maja 1910.

5151

Razprodaja! Razprodaja!

Razprodaja trvdke

Karel Recknagel, Ljubljana

1513 Mestni trg št. 24

Radi opustitve trgovine se prodajo vsi predmeti za nakupno ceno ali tudi pod njo in sicer: **potrebščine za krojače, trakove, čipke, volnene in svilene baržune, svileno blago, modrci, rokavice iz sukanca, svile in usnja, predpasnike, krila, tkanine, žoke, nogovice, perilo za gospode, dame in otroke, kravate, čepice, robce itd.**

Karel Recknagel, Ljubljana
Mestni trg 24.

Pridno dekle

dobi službo v bližini Kormina.
Mesečna plača 25 kron. — Več se
izve pri upravi »Slovenca«. 1557 3—1

Sprejme se več zidarskih pomočnikov

Manjša dela se tudi oddajo. Vprašanja na
Martin Repé, stavbeni podjetnik, Gorje
pri Bledu. 1528 3—1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev
liter, ker se dobi pri **Josipu Maljavac**, pošta in po-
staja **Roč v Istri**, belo in črno (rudeče) franko vsaka
železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter
in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100—1

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in drugih pri-
tiklin v III. nadstropju se odda s 1. av-
gustom. Več se poišče **Židovska ulica**
št. 1, I. nadstropje. 1501

Podkovski tečaj.

Na **podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani** se prične novi tečaj dne 1. julija 1910. Tečaj traja do konca decembra t. l. Poleg podkovstva se učenci uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa. Kdor želi vstopiti v podkovsko šolo, naj vloži do 15. junija t. l. prošnjo za sprejem, kateri naj priloži: 1. krstni list, 2. domovinski list, 3. šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo ter 5. župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju. Ubožni prosilci morejo dobiti po 100 K podpore pri kmetijski družbi. Prošlec za podporo mora svoji prošnji priložiti še 6. ubožni list in 7. potrdilo, da je bil že 2 leti za kovaškega pomočnika. — Pouk na podkovski šoli je brezplačen, učenci morajo skrbeti le za hrano in stanovanje, ter za potrebne učne knjige. Stanovanje dobijo učenci za majhno plačo v šolskem poslopju.

Učenci naj se zglase vsaj dva dni pred šolskim pričetkom pri ravnateljstvu podkovske šole na Po-
ljanski cesti št. 57.

Po postavi iz l. 1873. mora vsak, kdor hoče dobiti patent podkovskega mojstra, napraviti skušnjo iz podkovstva. Skušnje se bodo vršile dne 28. in 30. junija t. l. in sicer 28. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 30. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri ravnateljstvu podkovske šole do 15. junija t. l. 1565 (1-1)

1459 3—1

Ponudba.

Na prodaj za tovarne, zavode, odgojišča itd:

skupina hiš z dvoriščem in vrtom,

med dvema ulicama v Ljubljani. Pripravno posebno za tovarno pohištva, za veleizdarstvo, (elektrika je vpeljana), za zaloge usnja, za kletarstvo z vinom ali špiritom, (obširne kleti); tudi za tiskarne, zavode itd.; dosedaj pivovarniška restavracija, poprej hotel, 1641 m² ploščevine, bruto dohodek od 207.000 K (po 4 1/2 %); kupnina 129.000 proti 30.000 K predplačila v gotovini, ostalo se pusti naloženo za 4 3/4 %.

Ponudbe do srede avgusta t. l. sprejema **Roman Treo** stavbeni mojster v Ljubljani, Nova ulica 5.

Za ogled se oglašiti pri hišniku, Sv. Petra cesta št. 47.

Do sedaj oglašene ponudbe so bile leta 1907: 100.000 K; — leta 1908: 112.000 K — leta 1909: 124.000 K.

Iščem STANOVANJE

1561 3-1

za 1. Julij, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklin po možnosti tudi kopalnico. Ponudbe na naslov: »Hrvat« poste restante Ljubljana.

HOTEL TRATNIK

(zlata kaplja)

v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 27

priredi v sredo, dne 1. junija

Velik koncert

slav. Slov. Filharmonije

ter obenem otvori krasen **NOV HOTEL**.

Za obilen obisk se najvljudneje priporo-
čata in zagotavlja najboljšo postrežbo.

Leop. in Alojzija Trafnik.
1568

Od 1. junija nadalje do 2. julija se odda

v vili Ani stanovanje

v pritličju, obstoječe iz 4 sob in poselske
sobe. Dalje eno stanovanje v I. nadstropju
za poletno sezijo, obstoječe iz 4 eventualno
5 sob. Vpraša se pri **Jos. Prosenču**, Ljub-
ljana, Sodna ulica 1. 1563 3—1

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu dološlje 11 ska-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil
(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarja **Piccoli** v Ljub-

ljani, c. in kr. dvornega

založnika, papeževega

dvornega založnika. Ena

škatljica 20 vin., 11 ska-

telj 2 kroni. Naročila po

po povzetju. :-:

Spretnega strojepisca

1546

sprejme takoj

2—1

dr. Josip Furlan, advokat v Ljub-
ljani, Miklošičeva cesta 26.

NE VRZITE

vun svojega

DENARJA!

Slavno ljubljansko občinstvo in okoličani!

Predno nabavite za Vaše drage umrle rakev, vence,
sploh vse pogrebne potrebščine, pogledjte mojo
bogato zalogo v **Sodni ulici št. 1** in postreženo
Vam bode tudi po jako nizki ceni.

1564

Zavod za pohištvo in dekoracije Fr. Doberlet